

Visie

Samen sterk: de kracht van onze Hoeksche Waardse gemeenschappen

René Peters

Wethouder
Sociaal Domein
Gemeente
Hoeksche Waard

Klanttevredenheid staat hoog in ons vaandel. Dat is terecht want we willen goed zijn voor onze burgers. Zo goed zelfs dat we soms meer beloven dan we waar kunnen maken. Gelijke kansen voor iedereen bijvoorbeeld, of een veilig gevoel voor al onze inwoners, of maatwerk voor iedereen. Door meer te beloven dan wij waar kunnen maken creëren we ontevreden klanten.

Maar uiteindelijk zijn burgers geen klanten van de overheid. Ze kunnen niet overstappen naar de concurrent. We beloven onze inwoners een rimpelloos leven en dus kijken inwoners naar de overheid als de grote probleemoplosser. Het is een brede trend in de samenleving. De regering, de gemeenten en beroepskrachten hebben natuurlijk de verantwoordelijkheid om te doen wat mogelijk is om inwoners te helpen. Maar ook om te zeggen wat niet mogelijk is, wat niet helpt of niet wenselijk is.

Wij zien het sociaal domein teveel als een technocratisch product. En wij zien de overheid die 'kavels' en 'percelen' inkoopt op de 'markt', standaarden en prijzen vaststelt, output meet en een politiek die als een ingenieur de radartjes een beetje bijstelt. De tijden veranderen. De vraag naar zorg blijkt vrijwel letterlijk oneindig. Maar de middelen en vooral de menskracht zijn dat niet. Een beetje bijstellen is niet langer genoeg. De politiek zal keuzes moeten maken. En om dat goed te kunnen doen is een gedeelde visie op het Sociaal Domein noodzakelijk.

Een mens heeft eten nodig, drinken en een dak boven zijn hoofd. Bestaanszekerheid dus. Maar kan ook niet zonder gemeenschapszin, het idee nog ergens bij te horen. En niet zonder zingeving, een reden om uit bed te komen. Wellicht vinden we hier een richting om de basis van het Sociaal Domein op te bouwen? Deze visie is geen blauwdruk. Het is een richting. Ze nodigt uit tot gesprek, tot samenwerking en tot het maken van keuzes die passen wat lokaal nodig is. We willen ruimte geven aan wat werkt, aan wat mensen zelf kunnen en willen doen. Niet door los te laten, maar door anders vast te houden.

Samenleven doen we samen.

En dat begint vandaag.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	03
De visie in het kort (samenvatting)	04
Inleiding en aanleiding	06
Waarom deze visie	06
De plek van de visie SamenLeven in het beleidshuis	06
Wat zien we?	08
Maatschappelijke ontwikkelingen	08
Waar geloven we in?	15
Onze visie	15
Onze missie	15
SamenLeven	15
Hoe maken we keuzes?	16
Hoe we kijken naar de samenleving	16
Wat verwachten we van onszelf	16
Wat is er nodig?	19
Bewegingen	19
Thema's voor een sterke samenleving	20
Bijlage 1. begrippenlijst	22

De visie in het kort

04

De overtuiging dat we als gemeenschap sterker zijn wanneer we **samenwerken** en elkaar erkennen. We moeten **verbinding** tussen elkaar bevorderen en de kracht benadrukken van collectieve inspanning en onderlinge solidariteit. En daarbij elkaar erkennen en bijdragen aan elkaars **welzijn**.

Iedereen heeft de mogelijkheid om **zelfstandig** en met **zelfregie** te wonen, werken en te genieten. Goede **huisvesting**, voldoende **inkomen**, **zingeving** en **gemeenschapszin** zijn belangrijke onderdelen.

Extra informatie:

→ Waarom een visie?

De samenleving is voortdurend in beweging. Demografische veranderingen, digitalisering en een verschuivende rol van de overheid vragen om een heldere aanpak die bijdraagt aan een vitale, zelfredzame, inclusieve en betrokken samenleving.

Het is hierbij noodzakelijk om sociale verbinding te stimuleren en gemeenschapsinitiatieven te ondersteunen, om indivi-dualisering te voorkomen binnen alle leeftijdsgroepen. Daarbij hoort ook het waarborgen van goede zorg en de druk op de groeiende vraag naar professionele zorg en ondersteuning te minderen.

Waar geloven we in?

→ Onze visie

Wij geloven in een samenleving waarin iedereen bijdraagt aan de gemeenschap en waarin mensen met elkaar verbonden zijn. Wij streven naar een samenleving waarin onderlinge betrokkenheid en gemeenschapszin centraal staan.

→ Onze missie

Wij voelen ons verantwoordelijk voor alle inwoners, maar erkennen tegelijkertijd dat niet alle problemen voor iedereen opgelost kunnen worden. De kern ligt in het vinden van een evenwicht tussen autonomie en verbondenheid.

Hoe maken we keuzes?

→ Wat we verwachten van de samenleving

- **De gemeenschap is aan zet:** de kracht van de samenleving ligt bij initiatieven vanuit inwoners en organisaties zelf.
- **We gaan uit van wat de inwoner zelf kan:** wanneer het echt nodig is bieden we ondersteuning, gericht op het versterken van veerkracht en oplossend vermogen.

→ Wat we verwachten van onszelf

- **We werken vanuit vertrouwen** en gaan uit van de goede intenties van de mensen waarmee we samenwerken: inwoners en professionals.
- **We werken aan een solide basis** waarbij normalisering en het vergroten van de veerkracht van onze inwoners centraal staan.
- **We hanteren een faciliterende rol als kompas:** Waar het nu al mogelijk is, handelen we vanuit deze voorkeursrol en bewegen mee met de behoeften en ontwikkelingen in de samenleving.
- **We werken aan duurzame oplossingen en ontwikkelingen** en kijken daarbij eerst of collectieve oplossingen mogelijk zijn.
- **We investeren gericht in gelijke kansen:** We helpen vooral de mensen die onze hulp het hardst nodig hebben.

Wat is er nodig?

→ Gewenste bewegingen

- Van individueel aanbod **naar collectief aanbod**
- **Tegenslag normaliseren**
- Van zorgen voor onze inwoners naar **sturen op veerkracht**
- Van gespecialiseerde hulp naar **het voorkomen van problemen**
- Van complexe systemen naar **eenvoud en vertrouwen**

Waar werken we aan?

→ Gemeenschapszin

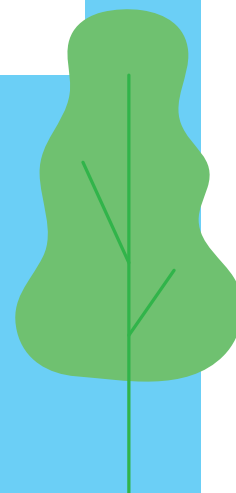
Wijkgerichte ondersteuning, mantelzorg en vrijwilligerswerk versterken, juiste zorg op het juiste moment, inclusie en gelijke kansen, veilige en leefbare wijken, gezondheid.

→ Bestaanszekerheid

Structurele armoedebestrijding, betaalbare en inclusieve woonoplossingen, duurzame verbeteringen toepassen, toegang tot basisvoorzieningen voor iedereen.

→ Zingeving

Werk en onderwijs als sleutel tot sociale en economische zelfredzaamheid, publiek-private samenwerking, gerichte scholing en vaardighedenontwikkeling, duurzaam werkgeverschap stimuleren, arbeidsmarkt-toegang voor kwetsbare groepen.

Inleiding en aanleiding

06

Onze maatschappij verandert voortdurend. Denk aan vergrijzing, digitalisering en een andere rol van de overheid. Daarom is het belangrijk om daar als gemeente goed op in te spelen. In deze Visie SamenLeven leggen we uit hoe we daarmee omgaan binnen het sociaal domein. We kiezen bewust voor een omgeving waarin mensen gezond, zelfstandig, betrokken en gelijkwaardig kunnen leven.

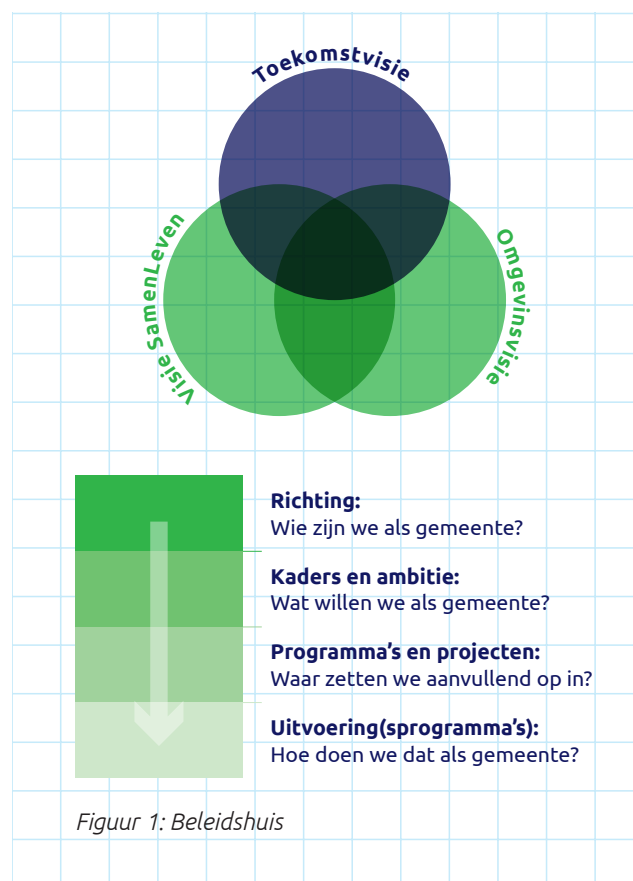
We willen een samenleving waarin mensen zich verbonden voelen met elkaar en hun buurt. Zo'n gemeenschap is sterk en veerkrachtig. Deze visie laat zien hoe we dat samen kunnen opbouwen. Het biedt richting voor het beleid en hoe we dat uitvoeren in de Hoeksche Waard.

Waarom deze visie

We kiezen voor een duidelijke en toekomstgerichte aanpak. Deze visie helpt ons bij het maken van goede beslissingen. Ook zorgt het ervoor dat we betrouwbaar zijn in de samenwerking met inwoners en organisaties. Verandering gaat niet vanzelf en kost tijd. Daarom kijken we vooruit tot 2040.

We beseffen dat samenleven niet alleen draait om geld. Ook sociale verbinding, een prettige woonomgeving en het welzijn van mensen zijn belangrijk. Investeren in de toekomst betekent dus meer dan besparen; het gaat ook om waarde toevoegen aan het dagelijks leven van onze inwoners. Tegen 2040 zal er veel gebeuren. Technologie ontwikkelt zich snel, zoals kunstmatige intelligentie en digitalisering. Dat heeft invloed op hoe mensen met elkaar omgaan. We houden daar rekening mee. Deze visie biedt richting, maar laat ruimte om bij te sturen als dat nodig is. Zo blijven we flexibel, met een helder doel voor ogen.

Dit document helpt ons keuzes te maken die passen bij de richting die we op willen. Het geeft duidelijkheid in ons werk en maakt onze doelen zichtbaar. Samen met inwoners en partners bouwen we zo aan een gedeeld beeld van de toekomst van de Hoeksche Waard.

Figuur 1: Beleidshuis

De plek van de visie SamenLeven in het Beleidshuis

Onder de Toekomstvisie van gemeente Hoeksche Waard hangen de visie SamenLeven en de Omgevingsvisie die gezamenlijk de strategische laag van het beleidshuis vormen. Deze visies samen vormen het spreekwoordelijke 'dak' van beleid en regelgeving van de Hoeksche Waard. Daarmee leggen we de langetermijnvisie van de gemeente vast en versterken we de samenhang tussen verschillende beleidsvelden.

Gemeentelijke taken

Gemeente Hoeksche Waard heeft verschillende wettelijke taken.

Dit zijn in ieder geval de volgende wetten:

- Participatiewet
- Jeugdwet
- Wet maatschappelijke ondersteuning
- Wet gemeentelijke schuldhulpverlening
- Wet inburgering
- Wet langdurige zorg
- Zorgverzekeringswet
- Wet publieke gezondheid
- Wetgeving onderwijs en kinderopvang
- Wet zorg en dwang
- Wet verplichte ggz
- Wet forensische zorg
- Wet verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

- Wet herziening kindbeschermingsmaatregelen
- Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (is nog een voorstel)
- Wet van school naar duurzaam werk (is nog een voorstel)
- Leerplichtwet

Wij doen méér dan wat de wet van ons vraagt. We kijken naar het hele plaatje. We willen dat inwoners zo goed mogelijk geholpen worden. Daarom blijven we onze wettelijke taken goed en professioneel uitvoeren. Die taken zijn de basis voor vernieuwing. Onze nieuwe aanpak betekent niet dat we minder gaan doen. We willen juist dat alles beter bij elkaar past. Zo maken we ruimte voor oplossingen op maat, nieuwe manieren van werken en meer zeggenschap voor inwoners en de samenleving.

Figuur 2: Samenhang Sociaal domein

De visie SamenLeven beslaat het gehele sociaal domein. Het sociaal domein is groot: het aantal wetten en regelingen is enorm. Een deel van de werkzaamheden die we als gemeente verrichten, vinden plaats binnen het sociaal domein.

Wat zien we?

08

In dit hoofdstuk lees je over belangrijke veranderingen in de samenleving en wat dit betekent voor gemeente Hoeksche Waard. De gemeente staat voor grote uitdagingen. Deze komen door ontwikkelingen in de maatschappij. Daarom is het belangrijk dat de gemeente keuzes maakt en op tijd actie onderneemt.

Maatschappelijke ontwikkelingen

Beeld van een maakbare samenleving

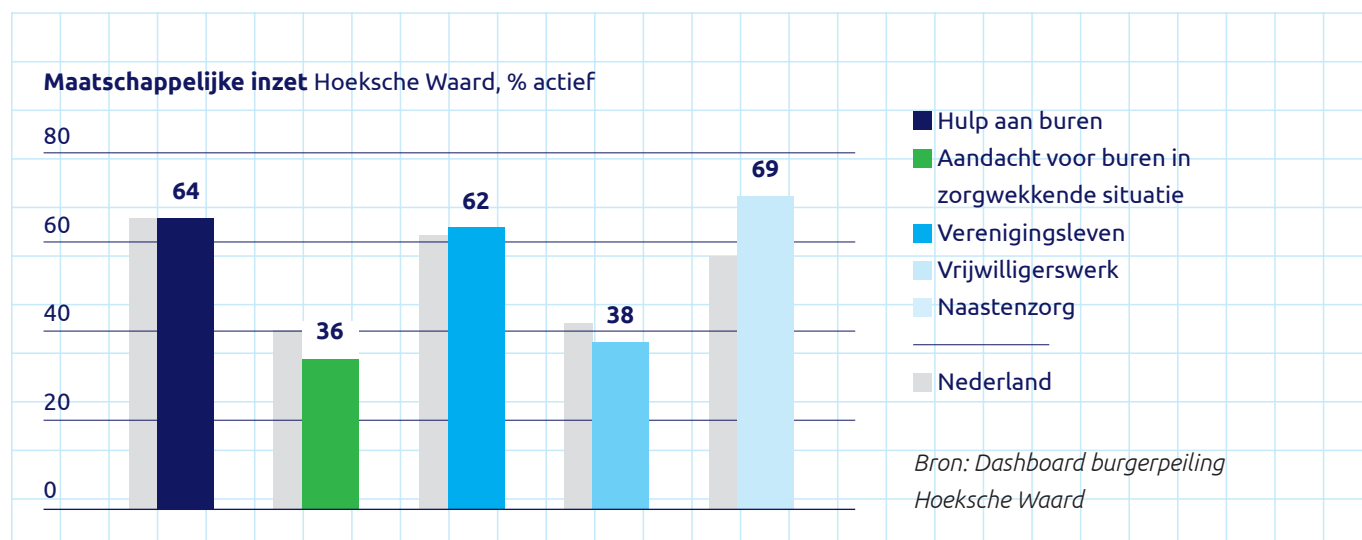
De overheid heeft de afgelopen decennia steeds meer verantwoordelijkheid op zich genomen om een rechtvaardige en gelijke samenleving te creëren. Dit idee noemen we de *maakbare samenleving*. De overheid wilde zorgen voor een eerlijke en gelijke maatschappij. Daardoor gingen mensen steeds vaker naar de overheid voor hulp, bijvoorbeeld bij geldproblemen of opvoeding. De gemeente bood steeds meer hulp en zorg aan.

Door veranderingen in de maatschappij is deze aanpak niet langer houdbaar en niet altijd wenselijk. De vraag naar hulp groeit, terwijl er tegelijkertijd tekorten zijn aan zorgpersoneel en financiële middelen beperkt blijven. Dit vraagt om een andere manier van denken en handelen. De gemeente kan niet altijd alles oplossen, maar kan wel inwoners en initiatieven ondersteunen om samen tot oplossingen te komen. We noemen dit een *participatiesamenleving*: een samenleving waarin mensen samen verantwoordelijkheid dragen.

Individualisering en polarisatie

Sinds de jaren '90 zijn er grote veranderingen geweest, zoals globalisering, digitalisering en veranderingen in de zorg. Mensen kunnen nu meer zelf kiezen en zijn zelfstandiger. Maar hierdoor is de verbondenheid tussen mensen minder geworden. In veel gemeenten voelen mensen zich minder onderdeel van een gemeenschap. Familie en burens helpen elkaar minder vaak vanzelf. Vooral kwetsbare mensen voelen zich daardoor vaker eenzaam en buitengesloten. Tegelijkertijd hebben zorg en welzijn meer druk. Er is meer behoefte aan hulp die past bij de persoonlijke situatie van mensen.

Tegenstellingen tussen groepen mensen worden ook groter. Dat noemen we polarisatie. Hierdoor vertrouwen mensen elkaar minder en is samenwerken moeilijker. Dit maakt het lastig om plannen van de gemeente goed uit te voeren. In de Hoeksche Waard is er nog veel onderlinge betrokkenheid in dorpen en buurten. Mensen voelen zich verbonden met hun omgeving. Toch merken we ook hier dat individualisering invloed heeft. Zo voelt 44% van de inwoners zich eenzaam. Daarom is het belangrijk om sociale contacten te versterken en initiatieven in de gemeenschap te steunen.

Gezondheid Hoeksche Waard - 2022	%
Voelt zich wel eens eenzaam (heel vaak) [% soms/vaak]	44%
Zou meer contact met mensen willen [%]	18%
Verenigingsleven (actief in de afgelopen 12 mnd) [%]	62%
Weerbaren [%]	51%
Kwetsbaren [%]	18%
Zorg aan een hulpbehoevende naaste (mantelzorg) (laatste 12 mnd) [%]	69%
Hulp aan buren (laatste 12 mnd) [%]	64%
Aandacht voor buren in een moeilijke situatie (laatste 12mnd) [%]	36%
Vrijwilligerswerk (laatste 12 mnd) [%]	38%
Vrijwilligerswerk (nabije toekomst) [%]	66%
Mantelzorgverleners zwaar belast [%]	14,2%

Bron: VNG - Burgerpeiling
Gezondheidsmonitor volwassenen
(en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM
www.waarstaatjegemeente.nl

Technologische ontwikkeling (digitalisering, informatieveiligheid, kunstmatige intelligentie)

De technologische ontwikkeling, vooral op het gebied van digitalisering en kunstmatige intelligentie (AI), verandert snel de manier waarop we communiceren, werken en zorg ontvangen. Digitalisering maakt veel processen sneller en efficiënter. Bijvoorbeeld, gemeentelijke diensten kunnen nu sneller worden afgehandeld en zorg op afstand wordt steeds gebruikelijker. Dit biedt nieuwe mogelijkheden voor sociale interactie en het verbeteren van de levenskwaliteit van mensen, vooral voor ouderen of mensen met een beperking die moeilijker toegang hebben tot fysieke zorg.

Toch heeft deze vooruitgang ook nadelen. De digitalisering vergroot de kloof tussen mensen die goed overweg kunnen

met technologie en degenen die moeite hebben om bij te blijven. Sommige mensen hebben simpelweg niet de vaardigheden of middelen om de voordelen van nieuwe technologieën volledig te benutten. Dit kan leiden tot ongelijkheid in de samenleving, waarbij de één profiteert van technologische innovaties terwijl de ander buiten de boot valt.

Daarnaast roept kunstmatige intelligentie belangrijke vragen op. Hoe wordt onze privacy beschermd in een wereld waar AI steeds meer persoonlijke gegevens verzamelt? Hoe zorgen we ervoor dat systemen veilig blijven, zodat ze niet misbruikt kunnen worden? En wat betekent AI voor de rol van menselijke interactie in de samenleving? Kunstmatige intelligentie kan veel taken overnemen, maar er is bezorgdheid over de invloed die dit kan hebben op werkgelegenheid en de sociale dynamiek.

Bestaanszekerheid staat onder druk

Maatschappelijke ontwikkelingen hebben een grote invloed op de bestaanszekerheid van inwoners, met name op het gebied van wonen, inkomen en werk. De dubbele vergrijzing en ontgroening leiden tot een scheve bevolkingsopbouw, waarbij de groep ouderen groeit en het aantal werkenden afneemt. Dit veroorzaakt niet alleen krapte op de arbeidsmarkt, maar ook een toenemende vraag naar zorg, ondersteuning en aangepaste woonvormen.

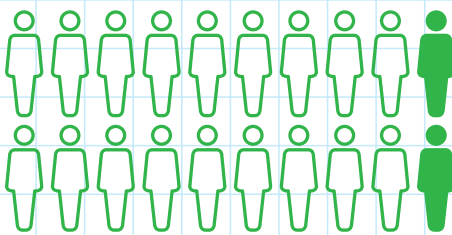
Tegelijkertijd stijgen de woonlasten, waardoor onder andere jongere en kwetsbare groepen moeite hebben om betaalbare en passende huisvesting te vinden. De druk op de sociale huursector neemt toe, terwijl het aanbod van koopwoningen voor starters en middeninkomens steeds beperkter wordt. Dit vergroot de ongelijkheid tussen groepen en kan leiden tot een toename van financiële onzekerheid en sociale uitsluiting. Daarnaast zorgt de verschuiving van verzorgingsstaat naar participatiesamenleving ervoor dat inwoners steeds meer zelfredzaam moeten zijn, terwijl niet iedereen over dezelfde middelen of mogelijkheden beschikt.

Door de vergrijzing groeit de behoefte aan geschikte woningen voor ouderen die langer zelfstandig of met enige begeleiding willen blijven wonen. Dit vraagt om aanpassingen in het huidige woningaanbod en de ontwikkeling van nieuwe woonvormen. Daarnaast blijft er behoefte aan betaalbare woningen voor starters en jonge gezinnen om de ontgroening tegengaan.

Bestaanszekerheid

In 2022 waren ruim 2.300 mensen nog actief op zoek naar een sociale huur- of koopwoning in de Hoeksche Waard.

10% van de inwoners had in 2022 moeite met rondkomen.

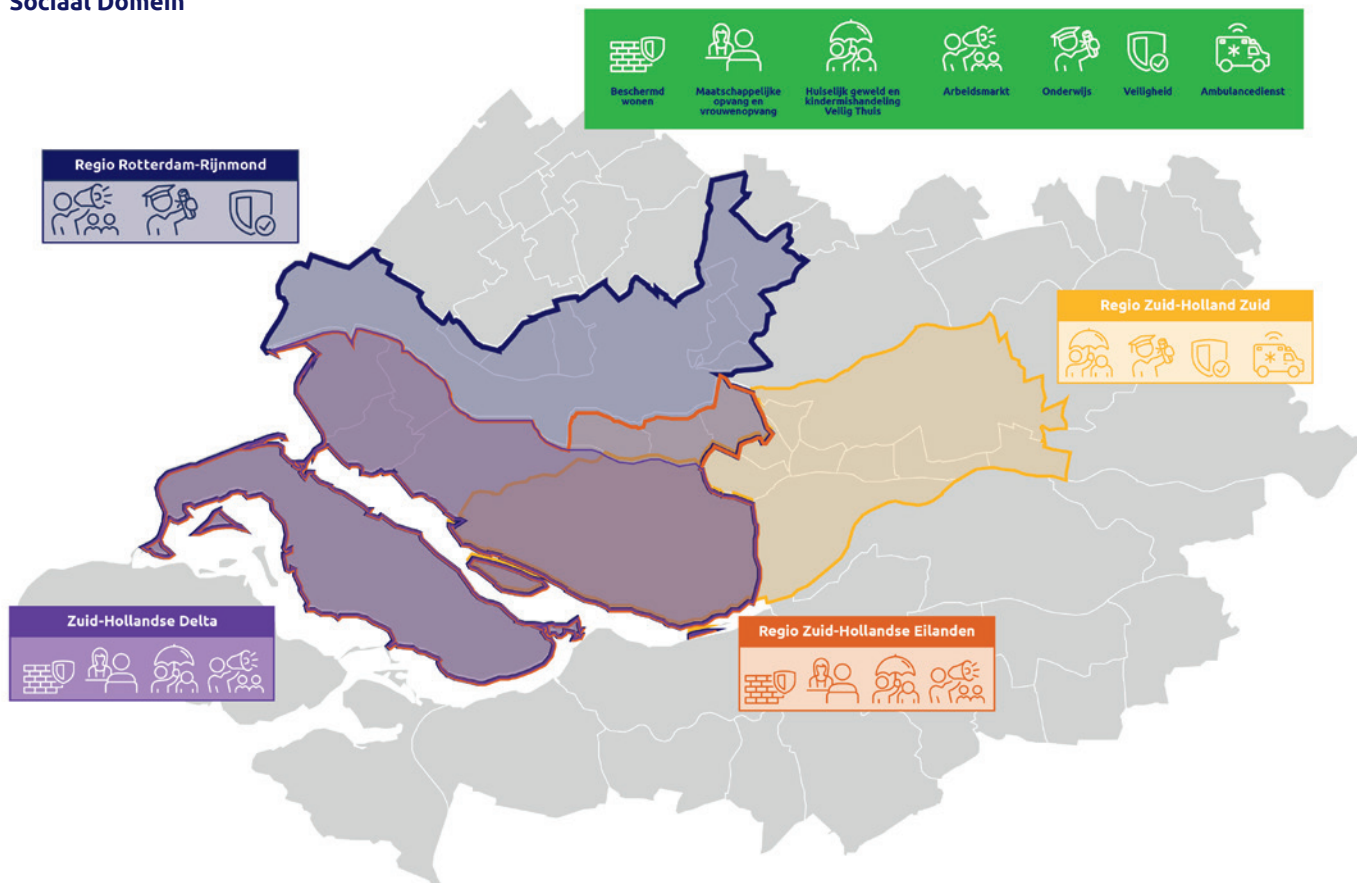
Figuur 3: Bestaanszekerheid onder druk

Groeiende complexiteit en regeldruk

De rijksoverheid, provincies en gemeenten hebben door de jaren heen veel wetten en regels gemaakt. Dit werd vaak gedaan met goede bedoelingen, maar soms ook uit wantrouwen of de wens om risico's te vermijden. Een deel van deze regels komt voort uit het idee van de maakbare samenleving, waarbij alles gecontroleerd kan worden. Hoewel de redenen hiervoor begrijpelijk kunnen zijn, heeft het geleid tot een ingewikkeld systeem, waarin veel regels niet goed met elkaar samenwerken. Dit zorgt voor bureaucratische problemen, overlap van regels en fragmentatie. Dit probleem speelt niet alleen bij de uitvoering van de regels, maar ook in de manier waarop we naar onze inwoners kijken en hen behandelen.

Sociaal Domein

Figuur 4: Overzicht samenwerkingsverbanden

Regionalisering

In veel regio's werken mensen samen om belangrijke doelen te bereiken. Dit kan bijvoorbeeld gaan over het verbeteren van de economie, het beschermen van het milieu of het zorgen voor goede zorg voor iedereen. Samenwerken is vaak moeilijk, omdat niet iedereen het altijd met elkaar eens is. Er kunnen verschillende meningen zijn over de beste manier om dingen aan te pakken.

Toch is samenwerking ook heel belangrijk. Door samen te werken, kunnen we grote problemen beter oplossen dan als we het alleen proberen. Mensen kunnen ideeën delen, van elkaar leren en samen sterker staan. Dit maakt het makkelijker om moeilijke taken aan te pakken.

Er zijn veel voordelen van samenwerking. Het kan bijvoorbeeld zorgen voor meer werkgelegenheid en betere voorzieningen in de regio. Ook kunnen er meer kansen komen voor jonge mensen en bedrijven om te groeien. Dit alles helpt de regio vooruit.

Samenwerking vraagt echter wel tijd en moeite. Het is belangrijk dat alle betrokkenen goed met elkaar communiceren en naar elkaar luisteren. Als mensen zich gehoord voelen, is de kans groter dat ze met elkaar blijven werken aan gezamenlijke doelen.

Ontgroening en dubbele vergrijzing

In Nederland wordt het gebruik van zorg en voorzieningen steeds groter, en de kosten lopen op. De komende jaren krijgen we te maken met een grote uitdaging door de 'dubbele vergrijzing'. Dit betekent dat er meer ouderen komen én dat mensen steeds ouder worden. Hoewel dit een positieve ontwikkeling is, betekent het ook dat er meer vraag zal zijn naar zorg en ondersteuning.

In de Hoeksche Waard wordt de grootste toename van ouderen verwacht al in 2034, zes jaar eerder dan in de rest van Nederland. Tegelijkertijd neemt het aantal jongeren af, wat zorgt voor een onevenwichtige verdeling van de bevolking.

Deze veranderingen hebben gevolgen voor de arbeidsmarkt, de zorg en de sociale samenhang.

De krapte op de arbeidsmarkt maakt het steeds moeilijker om genoeg personeel te vinden voor de zorg. Dit verhoogt de druk op het zorgsysteem en maakt het moeilijker om de benodigde hulp te bieden aan kwetsbare groepen. Daarom is het belangrijk om beleid aan te passen en duurzame oplossingen te vinden voor zorg en ondersteuning.

In de regio Rijnmond heeft 39,4% van de bedrijven problemen met het vinden van personeel (bron: Rijnmond in Zicht, februari 2025).

Vergrijzing

De Hoeksche Waard vergrijst sterker en sneller dan het Nederlandse gemiddelde; vanaf 2034 heeft de regio te maken met de demografische omstandigheden die in Nederland pas in 2040 aan de orde zijn.

1. ↑ +19,1%

De demografische druk* in de regio stijgt in de periode 2023 - 2040 van 78,3% naar 97,4%

2. ↓ -5,4%

Het aandeel inwoners in de leeftijd 20 - 64 daalt in de periode 2023 - 2040 van 56,1% naar 50,7% (NL: 57,1% > 61,6%)

3. ↑ +1,1% ↑ +4,1%

In de periode 2023 - 2040 stijgt in de regio het aandeel inwoners van 65 - 79 jaar van 17,3% naar 18,4% (NL: 17,6% > 20,0%) en het aandeel van de groep inwoners ouder dan 80 jaar stijgt van 5,4% naar 9,5%

Demografische druk: Het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 of ouder per honderd personen van 20 tot 65 jaar.

Groene druk: De verhouding tussen het aantal personen van 0 tot 20 jaar en het aantal personen van 20 tot 65 jaar. Dit cijfer geeft inzicht in de verhouding van de jeugd tot het werkende deel van de bevolking.

Grijze druk: de verhouding tussen het aantal personen van 65 jaar of ouder en het aantal personen van 20 tot 65 jaar. Dit cijfer geeft een inzicht in de verhouding van ouderen tot het werkende deel van de bevolking.

Demografische druk - Hoeksche Waard	Demografische druk	Groene druk	Grijze druk
2019	78,8%	39,2%	39,5%
2021	79,6%	38,8%	40,8%
2022	80,5%	38,8%	41,7%
2023	80,6%	38,6%	42%
2024	80,9%	38,2%	42,7%

Bron: CBS - Bevolking naar leeftijd en geslacht (www.waarstaatjegemeente.nl)

Druk op de zorg

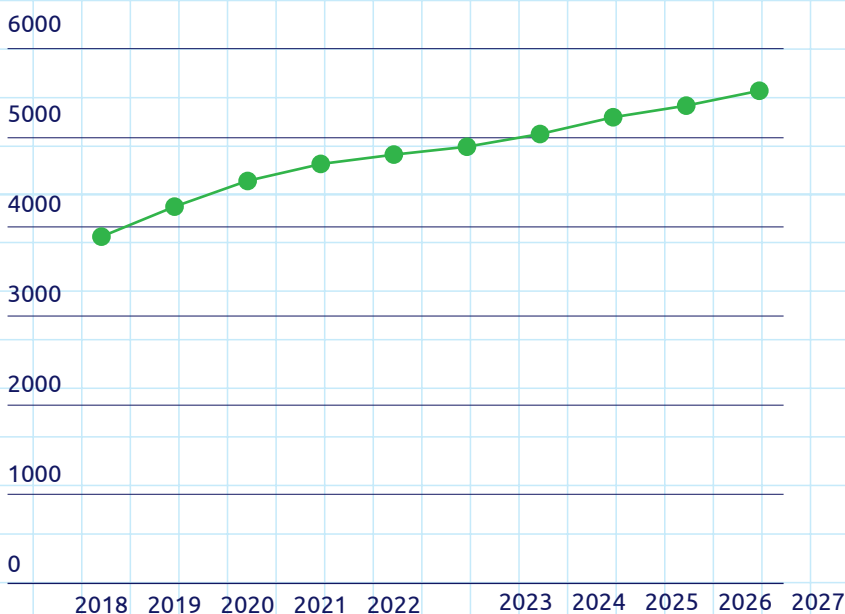
De groeiende vraag naar zorg en ondersteuning legt een grote druk op de professionele zorg. Door de demografische veranderingen en de afname van het aantal werkenden is het niet haalbaar om alle zorgvragen alleen met professionele hulp te beantwoorden. Het is daarom belangrijk om naast formele zorg ook voldoende aandacht te geven aan informele zorg en andere voorzieningen die voor de zorgbehoevende mensen beschikbaar zijn.

De informele zorg, die vooral door mantelzorgers wordt geleverd, staat echter al onder druk. Mantelzorgers in Nederland zetten zich al intensief in, en hun potentieel wordt vaak al maximaal benut.

Daarnaast heeft het idee van een maakbare samenleving, gecombineerd met de vergrijzing, geleid tot een toenemend gebruik van zorgvoorzieningen, wat resulteert in oplopende kosten binnen het sociaal domein. Dit maakt de zorg steeds moeilijker toegankelijk, wat het risico vergroot dat mensen die het hardst zorg nodig hebben, niet de hulp krijgen die zij verdienen. De stijgende kosten dwingen gemeenten om moeilijke keuzes te maken, wat de betaalbaarheid van zorg verder onder druk zet.

Gemeenten staan voor de uitdaging om een balans te vinden tussen het betaalbaar houden van de zorg en het garanderen van zorg voor de meest kwetsbare mensen.

Wmo voorzieningen

De voorspelling is dat het aantal Wmo gebruikers per jaar fors gaat toenemen. In 2027 verwachten we een verhoging van 10% ten opzichte van 2022.

Figuur 5: Voorspelling WMO gebruik

Jongeren met jeugdzorg naar soort

Jongeren met jeugdzorg naar soort	2021	2022	2023
Jongeren met jeugdhulp zonder verblijf	10,4%	10,2%	10,7%
Jongeren met jeugdhulp met verblijf	1,1%	0,8%	0,8%
Jeugd-bescherming	1,2%	0,9%	0,9%

Bron: gemeentedashboard van de service organisatie Jeugd per 29 april 2025

Het belang van richting bepalen voor een begripvolle, duidelijke en toekomstbestendige gemeente

De tien ontwikkelingen laten duidelijk zien dat de gemeente Hoeksche Waard voor belangrijke uitdagingen staat binnen het sociaal domein. Het is essentieel om te erkennen dat de gemeente niet alle problemen van haar inwoners kan oplossen, en dat er daarom zorgvuldig richting bepaald moet worden. Dit bewustzijn is van cruciaal belang voor een toekomstbestendige gemeente.

Waar geloven we in?

In het vorige hoofdstuk hebben we gezien dat er veel belangrijke problemen zijn waar de samenleving en onze gemeente mee te maken krijgen. De samenleving verandert snel. Ook in de Hoeksche Waard merken we dit. Er zijn steeds meer ouderen, de digitalisering gaat snel en er is steeds meer druk op zorg en hulp. Dit betekent dat de gemeente keuzes moet maken. De problemen zijn dringend en ingewikkeld: hoe zorgen we ervoor dat iedereen in de samenleving mee kan doen? Dit hoofdstuk legt uit wat onze visie is. Deze visie helpt ons om de juiste keuzes te maken en het sociaal domein op een goede en toekomstbestendige manier vorm te geven.

Onze visie

Wij geloven in een samenleving waarin iedereen meedoet en waar mensen met elkaar verbonden zijn. Wij willen een samenleving waar mensen om elkaar geven en samenwerken. Daarom vinden wij het belangrijk om de verschillen tussen mensen te waarderen. We willen dat mensen uit verschillende generaties en met verschillende achtergronden elkaar beter leren kennen. Diversiteit maakt onze samenleving sterker, en we werken eraan om de banden tussen mensen te versterken. We denken dat iedereen iets unieks kan bijdragen. We geloven dat verbinding en samenwerking de basis zijn voor een sterke en toekomstbestendige gemeenschap.

Onze missie

Wij voelen ons verantwoordelijk voor alle inwoners, maar we begrijpen ook dat niet iedereen hetzelfde nodig heeft. Het is belangrijk om een balans te vinden tussen het zelfstandig zijn van mensen en de verbinding met anderen. Mensen die goed voor zichzelf kunnen zorgen en zich onderdeel voelen van de gemeenschap, hebben meestal minder hulp nodig. Mensen die moeite hebben met zelf dingen regelen of zich minder verbonden voelen, hebben vaak meer ondersteuning nodig. Als gemeente proberen wij de hulp af te stemmen op de behoefte van elke inwoner.

De meeste mensen kunnen zichzelf goed redden, soms met een beetje hulp. Wij willen deze zelfstandigheid verder

versterken door vertrouwen te geven en ruimte te bieden voor de eigen kracht van mensen. Dit vraagt niet alleen om een duidelijke richting, maar ook om een verandering in de manier van werken binnen de gemeente. Dit betekent dat we niet altijd alles voor iedereen kunnen regelen of mogelijk maken. Dit geldt voor de gemeentelijke organisatie, de inwoners, en onze partners.

SamenLeven

Samen leven is de basis van deze visie. We leggen hieronder uit waarom deze woorden zo belangrijk zijn. Het gaat zowel om onze samenleving als geheel, als om het actief samen bouwen aan ons leven.

Samen: Dit betekent dat we sterker zijn als we als gemeenschap samenwerken en elkaar helpen. Het gaat om het verbeteren van de verbindingen tussen mensen van verschillende leeftijden en achtergronden. Samen betekent dat we elkaar zien als waardevolle leden van de samenleving en dat we bijdragen aan elkaars welzijn. Het benadrukt de kracht van samenwerken en elkaar ondersteunen.

Leven: Dit betekent dat iedereen het recht heeft op een goed leven. Leven betekent dat iedereen de kans krijgt om zelf te wonen, werken en te genieten van het leven. Het gaat niet alleen om geld en een goede woning, maar ook om dingen zoals betekenis in het leven en het gevoel van verbondenheid met anderen. Leven betekent ook dat iedereen een reden heeft om 's ochtends op te staan en zich deel van de gemeenschap te voelen.

Hoe maken we keuzes?

16

Om te begrijpen hoe we keuzes maken, beginnen we bij de samenleving en de behoeften die daar spelen. Deze behoeften vormen de basis voor ons handelen. Daarna kijken we naar de rol van de gemeente als organisatie en hoe we onze werkwijze daarop afstemmen. Door deze volgorde te volgen, zorgen we ervoor dat onze keuzes passen bij wat de samenleving nodig heeft en dat we bijdragen aan een efficiënte en toekomstgerichte aanpak.

Onze visie hebben we vertaald naar leidende principes. Dit zijn belangrijke richtlijnen die ons helpen bij het maken van keuzes en die richting geven aan ons handelen. Bij het herzien van bestaande plannen of het ontwikkelen van nieuw beleid, gebruiken we deze principes als belangrijke leidraad.

Hoe we kijken naar de samenleving

1. We gaan uit van wat de inwoner zelf kan

Veel inwoners zijn goed in staat om voor zichzelf te zorgen. Wanneer dit (tijdelijk) of niet lukt faciliteren wij hierbij ondersteuning. Deze ondersteuning richt zich op het versterken van veerkracht en probleemoplossend vermogen. We kijken daarbij als volgt:

- Wat kan de inwoner zelf of zelf leren om te doen?
- Wat kan een inwoner met (digitale) hulpmiddelen of aanpassingen?
- Wat kan familie of mantelzorger(s)?
- Wat kan het sociale netwerk, de buurt, of vrijwilligers?

Pas daarna kijken we welke aanvulling hierop nodig is door professionele zorg. We gaan het gesprek aan met onze inwoners, voordat we (onbedoeld ongevroegd) hulp inzetten. We streven ernaar om persoonlijke uitdagingen te normaliseren en te erkennen als een natuurlijk onderdeel van het leven.

2. De gemeenschap is aan zet

Lokale gemeenschappen zijn belangrijk voor onze samenleving. De kracht van onze samenleving komt uit de gemeenschappen zelf. Ideeën en initiatieven komen van mensen en organisaties die zich inzetten voor een sterke, verbonden Hoeksche Waard. De gemeente speelt

hierbij geen leidende rol, maar helpt waar dat nodig is. Dit betekent dat inwoners en maatschappelijke organisaties zelf verantwoordelijk zijn voor het starten en uitvoeren van initiatieven.

Als extra hulp nodig is, kan de gemeente ondersteunen door bijvoorbeeld geld beschikbaar te stellen, kennis te delen of contacten te leggen. De gemeente helpt dus, maar stuurt niet. Het is belangrijk dat er ruimte is voor initiatieven en dat inwoners makkelijk hulp kunnen vinden als dat nodig is. Toch blijft de regie altijd bij de gemeenschap zelf.

Wat verwachten we van onszelf

Gemeente Hoeksche Waard staat dicht bij haar inwoners, maar we krijgen niet altijd alles mee van wat er speelt in de gemeenschap. Ondanks de verwachting vanuit landelijk beleid, is het niet altijd mogelijk voor de gemeente om volledig aan te sluiten bij de lokale situatie.

Hoe we als gemeente met inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven omgaan, bepaalt welke rol we spelen. Dit heeft te maken met onze houding en onze plek in de gemeenschap. We hanteren hierbij de volgende principes:

1. We werken vanuit vertrouwen

We gaan uit van de goede intenties van de mensen waarmee we samenwerken; inwoners en professionals. We vinden het belangrijk dat onze inwoners en professionals vertrouwen voelen vanuit alle lagen. We zijn hierin eerlijk over onze intenties en verwachtingen. We geven kaders mee, waarin we de processen zo willen (her)inrichten dat dit op basis van vertrouwen is. Hierin willen we voorkomen dat we overbodig dingen vastleggen en controleren. Hierdoor zal de bureaucratie afnemen.

2. We werken aan een solide basis

Als gemeente hebben we een aantal wettelijke taken die we zo goed mogelijk uitvoeren. Tegelijkertijd streven we ernaar om de sociale basis en gemeenschappen te versterken. Op deze sociale basis maken we bewuste keuzes, waarbij normalisering en het vergroten van de veerkracht van onze inwoners centraal staan.

We geloven dat de kracht van de samenleving pas echt tot zijn recht komt als de gemeente bereid is om los te laten, een stap terug te doen en ruimte te geven voor gemeenschapszin. Dit betekent dat we er altijd zijn als betrouwbare partner, maar niet alles voor iedereen altijd oplossen.

De mate van onze betrokkenheid verschilt per situatie. In de onderste laag (zie figuur ondersteuningspiramide) ligt de verantwoordelijkheid vooral bij de gemeenschap en hanteren wij een reactieve houding door initiatieven vanuit de samenleving te ondersteunen. In andere situaties, waar meer sturing nodig is, nemen we juist een actievere rol aan.

3. We werken vanuit een faciliterende rol

Onze rol is niet statisch; we bewegen mee met de behoeften en ontwikkelingen in de samenleving. In de praktijk zal de gemeente vaak tussen verschillende rollen laveren, afhankelijk van de situatie. Toch willen we in de Visie SamenLeven een duidelijke richting schetsen die langjarig meegaat en bijdraagt aan een duurzame transformatie. We hanteren een faciliterende rol als voorkeursrol, die leidend is in hoe we werken en waar we naartoe willen groeien. Dit betekent niet dat deze rol altijd en direct toepasbaar is, maar het geeft wel een duidelijke richting. Waar het nu al mogelijk is, handelen we vanuit deze voorkeursrol. In andere situaties kan het nodig zijn om tijdelijk andere rollen op ons te nemen. Dit gebeurt bewust en gemotiveerd, altijd met het oog op de lange termijn transformatie.

4. We werken aan duurzame oplossingen en ontwikkelingen

We kijken naar de oorzaak van een probleem, om duurzame oplossingen te kunnen bieden. Wanneer mensen ondersteuning nodig hebben, kijken we of dit collectief kan, voordat we dit zoeken in individuele oplossingen. We willen onze inwoners (en onszelf) niet laten verdwalen in de bureaucratie. Daarbij durven wij het systeem minder leidend te laten zijn, ook als dat schuurt. We vereenvoudigen waar dit kan, en zoeken samen met partners en inwoners naar dat wat nodig is om problemen bij de oorzaak aan te pakken.

We investeren gericht, bijvoorbeeld in onderwijs, gezondheidszorg, verenigingen en werkgelegenheid. Bij het doen van investeringen maken we duidelijk hoe deze bijdragen aan duurzame oplossingen en ontwikkelingen op de lange termijn. Dit doen we bijvoorbeeld ook door meer gebruik te maken van nieuwe technologieën en innovatieve oplossingen om de efficiëntie en effectiviteit van diensten te verbeteren.

5. Gericht Investeren voor gelijke kansen

Wij willen vooral de mensen helpen die onze hulp het hardst nodig hebben. Helaas bereiken we nog niet iedereen in deze groep. Daarom investeren we gericht. Dit betekent dat niet elke inwoner met dezelfde vraag dezelfde oplossing krijgt.

We investeren op basis van ieders persoonlijke situatie. Ons doel is om het beschikbare geld te gebruiken waar de problemen het grootst zijn en waar het gemeenschapsgeld het meeste effect heeft. We richten ons geld en inzet specifiek op de mensen en situaties die onze hulp het hardst nodig hebben.

Dit geldt niet alleen voor individuele hulpvragen, maar ook voor onze algemene voorzieningen. We investeren gericht in inwoners en voorzieningen die extra ondersteuning nodig hebben, zodat iedereen een stabiel en zeker bestaan kan hebben binnen zijn of haar leefgemeenschap.

Ondersteuningspiramide

In de gemeente Hoeksche Waard bieden we ondersteuning aan onze inwoners op verschillende niveaus. Dit doen we met behulp van de ondersteuningspiramide (figuur 6). De piramide laat zien welke lagen van ondersteuning er zijn binnen de gemeente en hoe we deze op dit moment aanbieden.

De onderste laag van de piramide is meestal de breedste en bevat veel mensen. Naarmate je hoger in de piramide komt, wordt de groep kleiner, en is er meer inzet nodig in termen van budget en capaciteit om deze mensen goed te ondersteunen. Dit betekent dat we voor de hogere lagen meer middelen en gespecialiseerde hulp inzetten.

De rol van de gemeente kan per laag verschillen. In de lagere lagen is de betrokkenheid van de gemeente vaak meer algemeen en ondersteunend. Naarmate je hoger komt, is de rol van de gemeente actiever en specifiek, bijvoorbeeld door intensieve begeleiding of specialistische zorg.

Figuur 6: Ondersteuningspiramide

1. De eerste laag is de (sociale) basis. Deze laag is er voor iedereen en betreft de grootste groep mensen. Hierin staat de mens als onderdeel van een gemeenschap centraal.
2. De tweede laag staat voor mensen die tijdelijk een vorm van ondersteuning nodig hebben om weer zelfredzaam te worden. Bij tegenslag is het belangrijk dat we deze groep in eerste instantie begeleiden naar de passende algemene voorzieningen of adviseren we welke oplossing in het voorliggend veld passend zou kunnen zijn.
3. De derde laag is voor mensen die (dagelijkse) ondersteuning nodig hebben om in zelfregie te kunnen leven.
4. De vierde laag betreft de kleinste groep. Zij bevinden zich vaak in een crisissituatie of een onveilige situatie. In deze gevallen hebben we een (specifieke) wettelijke taak om hulp te bieden.

Wat is er nodig?

Om de visie op Samenleven in de Hoeksche Waard te realiseren, zijn er duidelijke randvoorwaarden nodig. Dit vraagt om een samenleving waarin iedereen de kans krijgt om mee te doen en waar ondersteuning beschikbaar is als dat nodig is. Tegelijkertijd moeten de organisaties die dit uitvoeren voldoende middelen, samenwerking en innovaties tot hun beschikking hebben.

Bewegingen

In de visie en missie schetsen wij het ideale beeld van de Hoeksche Waardse samenleving. We focussen daarbij op het benutten van de kracht van de samenleving. Dit vraagt van ons als gemeente ook een andere houding, ander gedrag en in sommige gevallen andere keuzes. Veranderen kost tijd. We spreken ook wel van een transformatie, omdat het om een 'omvorming' (Van Dale) gaat. Het is geen kleine stap, maar een grote, die aandacht, energie en een lange adem zal vragen. Het is nodig dat we anders gaan kijken naar onze inwoners, onze rol anders gaan invullen en onze samenwerking met partners anders gaan vormgeven. Hiervoor zien we een aantal bewegingen voor ons. Deze bewegingen kunnen helpen als leidraad daarbij.

De bewegingen die we maken zijn:

1. We willen meer van individueel aanbod naar collectief aanbod. Het is onze fundamentele overtuiging dat we samen sterker staan. Samen kunnen we elkaar helpen in plaats van dat het ieder voor zich is. Dit vraagt van ons als gemeente vertrouwen in de samenleving en ruimte om dingen samen te ondernemen, om de gemeenschapszin in de samenleving te versterken. Een sterke gemeenschap is onze kracht. In sommige gevallen zijn individuele oplossingen waarschijnlijk nodig, maar we gaan in eerste instantie uit van de mogelijkheden in een collectief aanbod. We gaan ervan uit dat wat goed is voor een enkeling, goed is voor iedereen.
2. We willen tegenslag normaliseren. Met normaliseren bedoelen we dat lichte, alledaagse hulpvragen gezien

worden als onderdeel van het gewone leven, zodat er minder beroep wordt gedaan op sociale of medische professionals. Tegenslag hoort eenmaal bij het leven. We zijn betrokken, maar we kunnen niet alles voor iedereen oplossen.

3. We willen van zorgen voor onze inwoners naar sturen op veerkracht. Mensen hebben een eigen verantwoordelijkheid voor hun eigen levensloop en we geven die ook. De gemeente dient een collectief belang en solidariteit. Als gemeente schieten we snel in de 'doe-modus', maar we willen de autonomie zoveel als kan laten bij onze inwoners. Als gemeente zijn we een onderdeel van het vangnet als het niet op een andere manier lukt.
4. We willen van gespecialiseerde hulp naar het voorkomen van problemen. We realiseren ons dat in sommige gevallen gespecialiseerde hulp nog zeker nodig zal zijn. We zijn ervan overtuigd dat voor een groot aantal mensen gespecialiseerde hulp voorkomen kan worden door meer en eerder in te zetten op de sociale basis.
5. We willen van complexe systemen naar eenvoud en vertrouwen. We vereenvoudigen waar dat kan en werken vanuit vertrouwen. We kijken niet vanuit onze systemen, maar stellen vooral de leefwereld van onze inwoner centraal.

Thema's voor een sterke samenleving

Waarom werken we met thema's? Omdat samenleven vraagt om keuzes die raken.

De wereld verandert. Mensen leven langer, hebben meer zorgen over geld, werk of wonen, en zoeken naar verbinding en betekenis. In de Hoeksche Waard zien we dat terug in onze dorpen, scholen, spreekkamers en buurten.

Tegelijk willen we niet blijven rennen van project naar project. We willen samenhang, duidelijkheid en impact. Daarom kiezen we bewust voor drie thema's die helpen richting geven aan wat we doen:

- **Gemeenschapszin** – Je voelt je verbonden en krijgt hulp als dat nodig is.
- **Bestaanszekerheid** – Een woning, gezond blijven met voldoende inkomen.
- **Zingeving** – Je doet ertoe, je kunt meedoen, je hebt werk of een doel.

Deze woorden zijn niet altijd vanzelfsprekend. Mensen vragen: Wat heb ik hieraan? Dat snappen we. Daarom maken we het concreet, met voorbeelden uit het echte leven:

- Een jongere die dankzij HWwerkt! een opleiding en stage vindt.
- Een gezin dat schulden voorkomt door vroegtijdige hulp.
- Een buurthuis dat overeind blijft dankzij vrijwilligers en ondersteuning.

Waarom maar drie thema's?

Omdat we niet alles tegelijk kunnen doen – en ook niet moeten willen. Deze thema's vangen de rode draad van wat er nu nodig is in de Hoeksche Waard. Ze zijn niet bedoeld om alles te vatten, maar om focus aan te brengen. Ze geven ons taal en richting om samen met inwoners, professionals en partners te blijven bouwen aan een sterke samenleving. Ze helpen ons keuzes te maken. En ze zorgen ervoor dat we elkaar makkelijker vinden.

Gemeenschapszin (zorg en ondersteuning dichtbij en integraal georganiseerd)

- ✓ **Wijkgerichte ondersteuning:** Wijkgerichte ondersteuning via sociale teams en netwerken.
- ✓ **Mantelzorg en vrijwilligerswerk versterken:** Structurele ondersteuning en waardering voor informele zorg.
- ✓ **Vroegtijdige zorginterventies:** Voorkomen van zwaardere zorgvraag door vroeg signaleren en ondersteunen..
- ✓ **Inclusie en gelijke kansen:** Iedereen doet mee, ongeacht achtergrond of beperkingen. Onderwijs als startpunt voor gelijke kansen.
- ✓ **Sterke gemeenschapszin:** faciliteren van actieve inwoners, sport en cultuur. Niet overnemen, maar mogelijk maken bij maatschappelijke meerwaarde.
- ✓ **Veilige en leefbare wijken:** Inzetten op veiligheid, schoonhouden en toegankelijkheid van publieke ruimtes.
- ✓ **Gezondheid:** Ondersteunen van initiatieven die bijdragen aan de levendigheid van dorpen en kernen

Bestaanszekerheid (toegankelijk en duurzaam)

- ✓ **Structurele armoedebestrijding:** Inzetten op vroegsignalering, schuldhulpverlening en financiële educatie.
- ✓ **Betaalbare en inclusieve woonoplossingen:** Versnelling van sociale woningbouw en innovatieve woonvormen.
- ✓ **Duurzame verbeteringen toepassen:** Investeren in langdurige stabiliteit (scholing, werk, zorg op het juiste moment).
- ✓ **Toegang tot basisvoorzieningen voor iedereen:** Bereikbare zorg, onderwijs, vervoer en hulp dichtbij huis.

Zingeving (inclusieve arbeidsmarkt en economische participatie)

- ✓ **Werk als sleutel tot sociale en economische zelfredzaamheid:** Iedereen die kan werken, krijgt toegang tot passend werk. Bijvoorbeeld werkontwikkelbedrijf HWwerkt!
- ✓ **Publiek-private samenwerking:** Gemeente, werkgevers en onderwijs werken samen aan inclusieve werkgelegenheid. Bijvoorbeeld Ontwikkelwaard.
- ✓ **Gerichte scholing en vaardighedenontwikkeling:** Gerichte scholing, brede talentontwikkeling en om bij-scholing via initiatieven zoals HWwerkt!, het Leerhuis of de beroepentuin dragen bij aan een levenlang ontwikkelen. De gemeente stimuleert verbindingen tussen scholen, bedrijven en maatschappelijke organisaties.
- ✓ **Duurzaam werkgeverschap stimuleren:** Werkgevers ondersteunen om inclusief beleid en doorgroeimogelijkheden te bieden.
- ✓ **Arbeidsmarkttoegang voor kwetsbare groepen:** Extra begeleiding en werkmogelijkheden voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Samen werken aan een sterke samenleving

Met deze visie hebben we een richting bepaald voor hoe we als gemeente, samen met inwoners en partners, bouwen aan een vitale, inclusieve en betrokken samenleving. De randvoorwaarden geven de basis die nodig is om deze visie te realiseren, en de maatschappelijke thema's laten zien waar onze focus ligt. De komende jaren gaan we samen met inwoners, maatschappelijke organisaties en de gemeenteraad deze visie vertalen naar concrete acties. Dit doen we stap voor stap, met oog voor nieuwe ontwikkelingen en veranderende behoeften. Samen maken we van de Hoeksche Waard een plek waar iedereen zich thuis voelt en mee kan doen.

Bijlagen

22

Begrippenlijst

Actieve houding

Een manier van handelen waarbij proactief wordt ingespeeld op uitdagingen of kansen, voordat er problemen ontstaan.

Autonomie

Het recht en de mogelijkheid om zelf beslissingen te nemen en je eigen leven te bepalen.

Bestaanszekerheid

Betekent een bestaan met voldoende en voorspelbaar inkomen, een woning, toegang tot onderwijs, zorg en een buff er voor onverwachte uitgaven. Dit is nodig om mee te kunnen doen in de samenleving.

Duurzame oplossingen

Verantwoord, voor de langere termijn geschikt, vooruit gedacht (actief ipv reactief), ingespeeld op toekomstige behoeften en/of belemmeringen die iemand zal gaan krijgen.

Faciliterende rol

Een rol waarbij een organisatie of instantie voorwaarden schept en ondersteuning biedt, zodat anderen kunnen handelen of doelen kunnen bereiken.

Formele/professionele zorg

Zorg die wordt geleverd door gekwalificeerde professionals binnen een georganiseerd systeem, zoals ziekenhuizen en thuiszorgorganisaties.

Gemeenschapszin

Staats voor ons voor solidariteit, nabuurschap en samenleven.

Gemeenschap

Een groep mensen die een bepaalde gedeelde achtergrond, waarden, normen of belangen hebben, en vaak in een geografische of sociale context met elkaar verbonden zijn.

Gemeentelijke basishouding

De kernwaarden en uitgangspunten die een gemeente hanteert in haar beleid en dienstverlening aan inwoners.

Gemeentelijke ondersteuning

Hulp en voorzieningen die de gemeente biedt om inwoners te ondersteunen bij het leven en functioneren in de samenleving.

Gezondheid

Het vermogen om je aan te passen en je eigen regie te voeren, in het licht van de sociale, fysieke en emotionele uitdagingen van het leven.

Informele zorg

Zorg die wordt verleend door familie, vrienden, burens of vrijwilligers, buiten de professionele zorgsystemen om.

Inkomensondersteuning

Financiële hulp voor mensen met een laag inkomen om te voorzien in basisbehoeften zoals wonen, voeding en zorg.

Leidend principe

Een fundamenteel uitgangspunt of richtlijn die als basis dient voor beslissingen en handelen.

Leven

Dit verwijst naar het streven naar een waardig bestaan voor iedereen. Leven betekent dat iedereen de mogelijkheid heeft om zelfstandig, al dan niet met ondersteuning of hulp van anderen te wonen, werken en te genieten van het leven. Het omvat zowel materiële bestaanszekerheid, zoals een dak boven het hoofd en voldoende inkomen, als immateriële aspecten zoals zingeving en gemeenschapszin.

Maakbare samenleving

Het idee dat een samenleving actief gevormd en verbeterd kan worden door menselijk handelen, beleid en interventies.

Mantelzorg

Mantelzorg is de onbetaalde en vaak langdurige zorg die iemand verleent aan een naaste met een ziekte, beperking of hulpbehoefte. Die naaste kan bijvoorbeeld een partner, ouder, kind, vriend of buur zijn. Mantelzorg gaat verder dan de gewone, alledaagse hulp die mensen elkaar geven — het is intensiever en vaak structureel. Denk aan hulp bij persoonlijke verzorging, het huishouden, regelen van afspraken of emotionele steun. Het ondersteunen van mantelzorgers is een wettelijke taak binnen de Wmo.

Meedoen

Het actief kunnen deelnemen aan sociale, economische, sportieve of culturele activiteiten binnen de samenleving.

Mensbeeld

De visie of opvatting over wat de aard en het potentieel van de mens is.

Nabuurchap

De sociale en praktische relaties binnen een (kleine) gemeenschap, gebaseerd op vrijwillige wederzijdse hulp en betrokkenheid.

Participatie

De actieve betrokkenheid van mensen bij besluitvorming, activiteiten of processen die hen aangaan.

Participatiesamenleving

Een samenleving waarin mensen samen verantwoordelijkheid dragen.

Publieke voorzieningen

Diensten of faciliteiten die toegankelijk zijn voor iedereen in de samenleving, zoals openbare bibliotheken en buurthuizen.

Reactieve houding

Een manier van handelen waarbij pas wordt gereageerd op een probleem of situatie wanneer deze zich voordoet.

Rechtmatigheid

Het handelen volgens de geldende wetten en regels.

Rechtvaardigheid

Het streven naar een eerlijke en gelijke behandeling van alle mensen, waarbij iedereen krijgt waar hij of zij recht op heeft.

Samen

Dit verwijst naar de overtuiging dat we als gemeenschap sterker zijn wanneer we samenwerken en elkaar ondersteunen. Het gaat om het bevorderen van verbindingen tussen mensen van verschillende generaties en uiteenlopende achtergronden. Samen betekent dat we elkaar zien als waardevolle onderdelen van de samenleving en dat we bijdragen aan elkaars welzijn. Het benadrukt de kracht van collectieve inspanningen en onderlinge solidariteit.

SamenLeven

Het actief en bewust met elkaar in verbinding staan binnen een gemeenschap of samenleving, gericht op samenwerking, solidariteit en wederzijds begrip. Het gaat om de dagelijkse interactie en betrokkenheid tussen mensen, waarbij iedereen bijdraagt aan een gezamenlijke leefomgeving, daar waar ieder op zijn manier prettig en fijn kan wonen.

Samenleving

De structuur waarin mensen met elkaar samenleven, georganiseerd op basis van sociale, economische en culturele systemen. Het omvat alle relaties, interacties en instituten die gezamenlijk het sociale leven vormen, zoals gezinnen, bedrijven, overheden en gemeenschappen.

Sociale basis

Het netwerk van informele en formele structuren, zoals buurtinitiatieven, vrijwilligersorganisaties en gemeenschapscentra, die bijdraagt aan welzijn en samenhang in de samenleving.

Sociale ongelijkheden

De verschillen in kansen, middelen en levensomstandigheden tussen groepen in de samenleving, vaak gebaseerd op sociaaleconomische, etnische of andere kenmerken.

Solidariteit

Het ondersteunen van anderen uit een gevoel van saamhorigheid en verantwoordelijkheid, vaak gericht op het overbruggen van verschillen.

Specifieke voorzieningen

Diensten of faciliteiten gericht op bepaalde doelgroepen of behoeften, zoals aangepaste zorg of hulpmiddelen voor mensen met een beperking.

Toekomstbestendig

Het vermogen om in te spelen op toekomstige ontwikkelingen en uitdagingen zonder de duurzaamheid of stabiliteit te schaden.

Toekomstvisie

Strategisch en breed gedragen beeld van hoe we naar de toekomst van de Hoeksche Waard kijken. Tegelijk met deze visie (SamenLeven) vast te stellen door de gemeenteraad.

Transformatie/omvorming

Een fundamentele verandering van structuren, processen of manieren van werken, gericht op verbetering of vernieuwing.

Uitvoeringsprogramma

Een plan waarin concreet wordt uitgewerkt hoe beleid of strategie in de praktijk wordt gebracht, inclusief doelen, acties en middelen.

Verbondenheid

Het gevoel van onderlinge samenhang en betrokkenheid binnen een gemeenschap of samenleving.

Vergrijzing

De toename van het aandeel ouderen in de bevolking, met gevolgen voor zorg, pensioenstelsels, de arbeidsmarkt en sociale voorzieningen.

Voorkeursrol

Een rol of positie die de voorkeur heeft vanwege effectiviteit, doelmatigheid of maatschappelijke wenselijkheid.

Voorzieningen

Faciliteiten of diensten die op al dan niet op basis van indicatie beschikbaar zijn om te voorzien in specifieke behoeften van de gemeenschap.

Vrijwilligerswerk

Vrijwilligerswerk is alle vormen van onbetaalde arbeid die niet voor je eigen huishouden zijn. Het maakt dus niet uit wat je doet, als de 'beloning' maar nul euro is. In Nederland doet ongeveer de helft van de bevolking ouder dan vijftien jaar minstens een keer per jaar vrijwilligerswerk. Er zijn dus zo'n 6 tot 7 miljoen vrijwilligers in Nederland per jaar (bron: CBS). Vrijwilligerswerk kan in allerlei vormen en op allerlei manieren plaatsvinden. Sommige mensen doen vrijwilligerswerk bijvoorbeeld bij een organisatie of vereniging, terwijl anderen vrijwilligerswerk doen in hun vrije tijd, bijvoorbeeld door mensen te helpen die hulp nodig hebben of door zich in te zetten voor het milieu. Ook hulp aan burens, actievoeren bij een demonstratie, scheidsrechter of trainer zijn bij een sportclub of op school helpen als luizenvader of leesmoeder vallen onder vrijwilligerswerk.

Welzijn

Een toestand van fysiek, mentaal en sociaal welbevinden, meer dan alleen de afwezigheid van ziekte.

Wettelijke taak

Een taak die door de wet is vastgelegd en die een organisatie of overheidsinstantie verplicht is uit te voeren.

Zelfredzaamheid

Het vermogen van een individu om zelfstandig te functioneren in het dagelijks leven, met zo min mogelijk professionele hulp en ondersteuning.

Zelfregie

Het vermogen en de vrijheid van mensen om hun eigen keuzes te maken en hun leven vorm te geven.

Zingeving

Zingeving is datgene wat jouw leven betekenis of richting geeft — iets waarvoor je 's ochtends met een doel je bed uitkomt.